

معماری بناهای

شهر قزوین در دوران صفوی

تحلیل مسائل پیرامون مرمت

دوره جدید مرمت در عمارت چهل ستون قزوین از سال 1334 آغاز شد؛ یعنی از زمانی که این عمارت راه به گمان حفظ ارزش های آن، برای کاربری موزه هنرهای زیبا در نظر گرفتند. گذشته از تعمیرات سال 1347، این بنا از سال حدود 52 تا 73 (بیش از 20 سال) هر ساله دارای برنامه مرمتی بوده است. به دلیل اهمیت معماری این بنا و نقاشی های نفیس و دوره صفوی و دوره های بعد، کار مرمت به تدریج و با حساسیت ویژه ای به انجام رسید. استمرار هوشمندانه کار پژوهش و مرمت را باید از نکات مثبت و قابل تقدیر در این بنا ی تاریخی، در طول این سالها دانست.

با توجه به گزارشهای موجود می توان چنین استنباط نمود که مرمت بنا، از دهه 50 به بعد، از یک برنامه منطقی و پیش بینی شده ای (البته با توجه به اعتبارات در نظر گرفته شده) تبعیت کرده است. بطوریکه از استحکام بخشی بنا، که خطر سازترین و حیاتی ترین بخش محسوب می شد، شروع شد و با رسیدن به جزئیات کالبدی بنا، کار طراحی و ساماندهی محوطه در این دوره به پایان رسید. و البته در ضمن تمامی این سالها، آشکار سازی و تثبیت نقاشی ها با صبر و حوصله در حال انجام بود. مرمت کاخ روندی از داخل به بیرون داشته است. ابتدا حفظ ماهیت وجودی کالبد اثر مهم تلقی شده و با اطمینان از زنده ماندن بنا، به بخش ها و مسایل بیرونی پرداخته شد.

گر چه از ابتدا عمارت را برای کاربری موزه در نظر گرفتند، ولی آنچنانکه روند انجام مرمت در این بنا را پی میگیریم، تعمیر ساختمان به سمت سازگار شدن با این کاربری نیست. سیاست مرمت به سمت حفاظت پیش رفته و ارزش گراست و بصورت ریشه ای

هدفی آرمانی را دنبال می کند . اما پیش از این بنا اسم موزه را بر خود دارد و در حین مرمت یا پیش از آن همچنان با کاربری موزه ادامه حیات می دهد . این دو گانگی برخورد سیاست گذاران و تاثیر گذاران ذی نفوذ یا ذی نفع در این بنا و متخصصین مرمت ، چندان به نفع بنای تاریخی تمام نشده است . چرا که هنوز سر درگمی در برخورد با این بنا به چشم می خورد . مثلا امسال سالن طبقه بالایی را از اشیاء تخلیه کرده و طبقه همکف را به این کار اختصاص داده اند .

با نظر به بنا و نقشه آن در می یابیم که عمارت مذکور که کوشکی بوده در میان باغ، از طرحی آزاد و برون گرا برخوردار است که از هر طرف به اطراف راه دارد. در واقع تالار میانی هم کف نوعی فضای نیمه بسته و نیمه باز طرح اندازی شده که آب آزدانه به داخل جریان داشته است. در نظر گرفتن کاربری موزه (محل حضور اشیا) که ماهیتا محلی است با پیش بینی ایمنی فراوان، با ویژگی این بنا منافات دارد. به قول آقای مهندس مجابی، در گزارش سال 1360، بنا خود موزه‌ای از نقاشی و در واقع هنر دوره صفوی و پس از آن است و خود بنا به خاطر قرارگیری آن در رده بناهای اولیه صفوی از اهمیت و اعتبار خاصی برخوردار است. حال آوردن اشیاء موزه ای و نمایش دادن آنها در این فضا ارزش هر دو را کم می کند.

در اثر زلزله سال 1369 منطقه شمال کشور، بدون اینکه تغییری در سازه و اساس عمارت چهل ستون وارد آید، با شکستن ویتترین ها، بسیاری از اشیا موزه ای نیز از بین رفت که نشان دهنده انتخاب نادرست است.

ProjectCenter

www.ProjectCenter.ir

📷 | @projehcenter

📍 | @projehcenter_ir